

Lagrådsremiss

Avskaffat tillståndskrav för offentlig danstillställning

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 12 januari 2023

Gunnar Strömmer

Maria Lindeberg
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I dag krävs tillstånd för att anordna en offentlig danstillställning, oavsett var den hålls och utan hänsyn till danstillställningens art eller omfattning. Tillståndskravet upplevs av arrangörer som föråldrat, baserat på en moralistisk utgångspunkt som inte längre delas av allmänhet och riksdag och som en administrativ börda. Detta påverkar regelverkets legitimitet och det kan ifrågasättas om tillståndskravet är ett proportionerligt ingrepp i enskildas handlingsfrihet.

Regeringen föreslår därför att offentliga danstillställningar ska få anordnas utan tillstånd på andra platser än offentliga. Ordnings- och säkerhetsaspekter kan tillgodoses genom att dessa tillställningar anmäls till Polismyndigheten.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617).....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Det absoluta tillståndskravet för offentlig danstillställning tas bort.....	5
5	Tillståndsfria offentliga danstillställningar ska som huvudregel anmälas	9
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	14
7	Konsekvenser av förslaget	15
8	Författningskommentar.....	16
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20).....	18
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	19
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna beträffande promemorian Tillstånd till offentlig danstillställning.....	22

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617).

2 Förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 § ordningslagen (1993:1617) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §¹

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar får inte utan tillstånd anordnas på offentliga platser.

Tillstånd att anordna offentlig tillställning krävs även i annat fall, om det är fråga om offentliga *danstillställningar*, tivolinöjen, marknader eller liknande nöjeställningar eller tävlingar eller uppvisningar i motorsport eller flygning. Om det kan ske utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, får emellertid anordnaren befrias från skyldigheten att söka tillstånd enligt detta stycke för tillställning av visst slag. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor.

Tillstånd att anordna offentlig tillställning krävs även i annat fall, om det är fråga om offentliga tivolinöjen, marknader eller liknande nöjeställningar eller tävlingar eller uppvisningar i motorsport eller flygning. Om det kan ske utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, får emellertid anordnaren befrias från skyldigheten att söka tillstånd enligt detta stycke för tillställning av visst slag. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor.

En allmän sammankomst som avses i 1 § första stycket 4 eller en cirkusföreställning får hållas utan tillstånd, om den med hänsyn till det väntade deltagarantalet, den utvalda platsen och tiden för sammankomsten samt de anordningar som avses förekomma kan antas äga rum utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2. Den nya bestämmelsen ska tillämpas för danstillställningar som äger rum efter ikraftträdandet, även om tillstånd har sökts före denna tidpunkt.

3 Ärendet och dess beredning

I september 2017 fick en utredare i uppdrag att analysera regleringen om tillståndskrav för att anordna danstillställning och ta ställning till om kravet på tillstånd bör tas bort eller förändras i något avseende (Ju 2017:O). Den 15 juni 2018 överlämnade utredaren promemorian Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20).

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2018/03509).

I denna lagrådsremiss behandlas förslagen i promemorian.

4 Det absoluta tillståndskravet för offentlig danstillställning tas bort

Regeringens förslag: Kravet på tillstånd för att anordna offentlig danstillställning på annan än offentlig plats ska tas bort.

Regeringens bedömning: Danstillställningar som anordnas på offentlig plats bör fortsatt vara tillståndspliktiga.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att det absoluta tillståndskravet ersätts med ett tillståndskrav som är beroende av vissa riskfaktorer. I promemorian lämnas också ett alternativt förslag som innebär att tillståndskravet tas bort för anordnare av danstillställning på annan plats än offentlig.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, t.ex. *Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän, Kammarrätten i Göteborg, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Polismyndigheten och Sveriges kommuner och regioner (SKR)* ställer sig bakom promemorians förslag om ett riskbaserat tillståndskrav eller har inte någon invändning mot förslaget. Bland annat *Företagarna, MSB, SKR, Stockholms kommun, Svea hovrätt* och *Åklagarmyndigheten* anser att tillståndsförfarandet är ett viktigt verktyg för Polismyndigheten att upprätthålla ordning och säkerhet.

Göteborgs universitet, Svea hovrätt, Visita och *Åklagarmyndigheten* avstyrker promemorians förslag med anledning av den gränsdragningsproblematik som befaras när det kommer till att bedöma vad som ska anses vara en sådan riskfylld danstillställning att tillstånd krävs. Enligt *Svea hovrätt* kan det ifrågasättas om den föreslagna lagtexten uppfyller den straffrättsliga legalitetsprincipen och *Malung-Sälens kommun* lyfter att det är rättsosäkert att utveckla gränsen mellan det

tillståndspliktiga och det tillståndsfria området i praxis. *Åklagarmyndigheten* befarar att de förväntade gråzonerna kommer att innebära betydande osäkerhet om rättsläget för arrangörerna samt därmed riskera att leda till att danstillställningar som innebär stora risker för säkerheten hamnar utanför den kontroll som tillståndskravet innebär. Enligt *Göteborgs universitet* innebär gränsdragningsfrågorna att förslaget inte är tillräckligt underbyggt, och *Visita* avstyrker förslaget med hänsyn till att det skulle leda till att företagen ställs inför orimligt svåra bedömningar. Också flera andra remissinstanser uttrycker oro över gränsdragningsproblematiken och efterfrågar förtydliganden.

Folkhälsomyndigheten avstyrker delvis förslaget om ett riskbaserat tillståndskrav med motiveringen att det är tillräckligt att nattklubsverksamheter och därmed jämförlig verksamhet där det serveras alkohol lyder under de bestämmelser som finns i alkohollagen. *Näringslivets regelrådet* och *Visita* anser mot bakgrund av riksdagens tillkännagivanden och behovet av regelförenklingar för företagarna att tillståndskravet bör avskaffas helt. Enligt *Visita* finns gott om regelverk som omfattar bl.a. restauranger och som ger myndigheterna goda möjligheter till kontroll och vid behov ingripande, även om kravet på danstillstånd avskaffas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Gällande rätt

Bestämmelser om offentliga tillställningar finns i ordningslagen (1993:1617). Med *offentlig tillställning* avses tävlingar och uppvisningar i sport, idrott och flygning, danstillställningar, tivolinöjen och festtåg, marknader och mässor samt andra tillställningar som inte är att anse som allmänna sammankomster eller cirkusföreställningar (2 kap. 3 § första stycket). En förutsättning för att tillställningen ska anses vara offentlig är att den anordnas för allmänheten eller att allmänheten har tillträde till den (2 kap. 3 § andra stycket).

Offentliga tillställningar kräver tillstånd när de anordnas på offentlig plats (2 kap. 4 §). Med offentlig plats avses i huvudsak allmänna vägar, gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål (1 kap. 2 §). Vissa särskilt angivna offentliga tillställningar kräver tillstånd även när de anordnas på annan plats än offentlig. Detta gäller bl.a. för offentliga danstillställningar. Någon närmare definition av begreppet danstillställning finns inte i ordningslagen eller i förarbetena. För att avgöra om det är fråga om en danstillställning brukar det i praxis göras en helhetsbedömning av relevanta faktorer. Vid sidan av att det dansas beaktas förekomsten av diskjockey, ljud- och ljusanläggning och iordningställt dansgolv/yta för dans (jfr NJA 2012 s. 634). På vilket sätt ett evenemang har annonserats kan också ha betydelse.

Underlåtenhet att ansöka om tillstånd för en offentlig danstillställning är förenat med straffansvar (2 kap. 29 § första stycket 1). I sammanhanget kan det dock nämnas att sådant straffansvar förutsätter att anordnaren haft uppsåt att anordna en danstillställning eller att danstillställningen har

anordnats genom oaksamhet. Enstaka tillfällen där gäster bryter ut i spontandans faller därför utanför det straffreglerade området.

Det finns ett behov av att förändra dagens tillståndskrav

Att tillståndskravet för offentlig danstillställning är absolut innebär att det krävs tillstånd för att anordna en danstillställning oavsett var den hålls och utan hänsyn till danstillställningens art och omfattning. Offentliga danstillställningar är emellertid ett brett begrepp som omfattar tillställningar av mycket skiftande slag. Det innebär att det nuvarande tillståndskravet också inkluderar danstillställningar helt utan beaktansvärda risker.

Kravet på tillstånd för att anordna offentliga danstillställningar har länge varit föremål för diskussion. Det har framförts att kravet är byråkratiskt, onödigt och förlegat och att det bygger på ålderdomlig moral. Vidare har det framkommit att aktörer anser att kravet på tillstånd för att anordna offentliga danstillställningar är en kostsam och administrativt betungande börda. Även om kostnaden för att få en ansökan om tillstånd prövad inte är en särskilt kännbar summa för kommersiella aktörer beskrivs processen som tidskrävande och irriterande. Det brukar även påpekas att de ordnings- och säkerhetsaspekter som tillståndskravet ska säkerställa tillgodoses genom den prövning som en krögare genomgår vid ansökan om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) och genom lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och att kravet därför är omotiverat. Det brukar också påpekas att det absoluta tillståndskravet inte är motiverat när det t.ex. rör sig om alkoholfria tillställningar som hålls för ett mindre deltagarantal och i lokaler som är anpassade för detta. Utredningen Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen har lämnat sin bedömning att kravet på danstillstånd är omotiverat och oproportionerligt för att ingen, inklusive lagstiftaren, har någon önskan om att förbjuda eller inskränka att individer dansar. Utredningen har också gjort bedömningen att regeringen bör lämna förslag med innebörd att kravet på danstillstånd upphävs (SOU 2021:60). Flera riksdagspartier har framställt motioner med krav på att tillståndskravet ska avskaffas, och riksdagen har i två tillkännagivanden som lämnats till regeringen efterfrågat att kravet på tillstånd ska tas bort (se bet. 2015/16:JuU20, rskr. 2015/16:197 och bet. 2019/20:JuU25, rskr. 2019/20:256).

Regeringen bedömer att en stor del av den kritik som framförs mot dagens tillståndskrav är rimlig och befogad. Det finns därför skäl att förändra tillståndskravet för att anordna offentliga danstillställningar.

Förslaget om ett riskbaserat tillståndskrav bör inte genomföras

I promemorian föreslås att det absoluta tillståndskravet för danstillställningar på annan plats än offentlig ska ersättas av ett riskbaserat krav. Avgörande för bedömningen ska vara vissa riskfaktorer, nämligen tillställningens natur, det förväntade deltagarantalet samt tiden och platsen för tillställningen. Promemorians förslag har en viss fördel i bemärkelsen att tillståndskravet blir nyanserat och anpassat efter behov. Som flera remissinstanser påpekar innebär förslaget dock gränsdragningsproblem och gråzoner när det gäller vilka danstillställningar som ska anses tillståndspliktiga. Förslaget innebär även att ordnings- och

säkerhetsbedömningen överlämnas till den enskilda anordnaren, som riskerar straffansvar vid en eventuell felbedömning. Eftersom anordnaren agerar under straffansvar går det också att ifrågasätta lämpligheten i att den närmare preciseringen av tillståndskravet överlämnas till Polismyndigheten. Av samma anledning är det en mindre rättssäker ordning att överlåta den närmare utformningen av tillståndskravet till praxis. Särskiljningen av vilka danstillställningar som ska vara tillståndspliktiga och vilka som inte ska vara det bör av tydlighets- och rättssäkerhetsskäl i stället göras av lagstiftaren. Det är dock svårt att i lag eller förarbeten ge någon uttömmande definition eller uppräknig av vilka de riskfyllda tillställningarna är. Det beror på att det är en kombination av riskfaktorer som gör att vissa danstillställningar utgör en risk ur ett ordnings- och säkerhetsperspektiv. En exemplifiering skulle också leda till oönskade begränsningar för rättstillämpningen och bli otidsenlig eller ofullständig i takt med att nya typer av danstillställningar eller nya riskfaktorer identifieras. Som några remissinstanser lyfter riskerar förslaget om ett riskbaserat tillståndskrav att leda både till att anordnare söker tillstånd i onödan och att Polismyndigheten inte får kännedom om tillställningar som innebär risker ur ett ordnings- och säkerhetsperspektiv.

En ordning som riskerar att skapa de problem som belysts ovan skulle vara särskilt olycklig på ett område som redan i dag upplevs som onödigt byråkratiskt och regelstyrt och tvärtom behöver förenklas. I sammanhanget är det också relevant att utredningen uppskattar att endast 9–17 procent av dem som i dag ansöker om tillstånd beräknas omfattas av den föreslagna lättningen. Det är därmed också svårt att se att befarad tillämpningsproblematik står i rimlig proportion till den nytta som förslaget för med sig. Att liknande gråzoner finns i ordningslagen redan i dag är inte heller ett skäl för att införa ytterligare sådana. Promemorians förslag om att införa ett nytt riskbaserat tillståndskrav bör därför inte leda till lagstiftning. En mer ändamålsenlig förändring behöver därför övervägas.

Tillståndskravet för offentliga danstillställningar på annan plats än offentlig tas bort helt

Det är varken möjligt eller önskvärt att genom föreskrifter av olika slag reglera varje situation som kan tänkas innebära en säkerhetsrisk för allmänheten eller som kan tänkas ge upphov till konflikter mellan människor. Behovet av en viss föreskrift bör i stället alltid vägas mot intresset av att den enskildes handlingsfrihet inte blir föremål för opåkallade inskränkningar. Utgångspunkten bör vara att regleringen av ordnings- och säkerhetsfrågor endast ska innehålla föreskrifter för vilka det finns ett allmänt och påtagligt behov i dagens samhälle.

Enligt regeringen bör en grundläggande utgångspunkt vara att människors dansande inte är en fråga för politiken eller för staten. Att staten ska godkänna huruvida folk får samlas för att dansa är omotiverat, omodernt och otidsenligt vilket i sig påverkar regelverkets legitimitet. Det är vidare inte dansen i sig som är problematisk utan i stället faktorer som ofta förekommer i samband med tillställning som omfattar dans. Det kan också ifrågasättas om kravet är ett proportionerligt ingrepp i enskildas handlingsfrihet och om en fortsatt särreglering av danstillställningar på

annan plats än offentlig verkligen svarar mot ett påtagligt behov. I promemorian görs bedömningen – vilken flera remissinstanser delar – att det beträffande vissa danstillställningar finns ett sådant behov. Också regeringen ser vinster med att Polismyndigheten får vetskap om danstillställningar som innebär risker. Det finns dock goda förutsättningar att i stället tillgodose många av de behov som framförts som skäl för ett fortsatt tillståndsförande genom mindre ingripande åtgärder. Tillståndskravet för offentliga danstillställningar på annan plats än offentlig bör därför avskaffas.

Danstillställning på offentlig plats kräver fortsatt tillstånd

Vid anordnande av offentlig danstillställning på offentlig plats finns risker för olika typer av störningar, exempelvis störningar av trafiken och den övriga framkomligheten. Vidare finns en risk för att den aktuella platsen är upptagen på grund av någon annan aktivitet. För sådana offentliga platser som förvaltas av kommunen gäller dessutom kommunal vetorätt enligt 3 kap. 2 § ordningslagen. Bestämmelsen innebär att Polismyndigheten i dessa fall är skyldig att inhämta yttrande från kommunen innan tillstånd ges att ta i anspråk offentlig plats. Om kommunen avstyrker anspråket, får tillstånd inte meddelas. Denna omständighet i kombination med de uppenbara ordnings- och säkerhetsrisker som finns för tillställningar på offentlig plats gör att det absoluta tillståndskravet för offentlig danstillställning på offentlig plats i nuläget bör behållas oförändrat.

5 Tillståndsfria offentliga danstillställningar ska som huvudregel anmälas

Regeringens bedömning: Offentliga danstillställningar som inte kräver tillstånd bör som huvudregel anmälas till Polismyndigheten.

Promemorians förslag och bedömning: överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att danstillställningar som inte kräver tillstånd inte heller ska anmälas. Enligt promemorians alternativa förslag, som innebär att tillståndskravet avskaffas för danstillställningar på annan plats än offentlig, ska en anmälningsplikt som huvudregel gälla.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna uttalar sig inte särskilt om utredningens alternativa förslag om en anmälningsplikt.

Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskap, Lycksele kommun, SKR, Åklagarmyndigheten och Örebro kommun anger uttryckligen att utredningens alternativa förslag med ett anmälningsförfarande inte är tillräckligt. *Visita* och *Näringslivets regelnämnd* anser tvärtom att det saknas anledning att inte följa utredningens förslag på hur tillståndskravet kan avskaffas. *Karlshamns kommun* lyfter att bördan av den riskbedömning som enligt utredningens förslag överlämnas till den enskilda anordnaren skulle kunna lättas med en anmälningskyldighet.

Skälen för regeringens bedömning

Ett anmälningsförfarande behövs

Av ordningslagen följer att sådana offentliga tillställningar som inte kräver tillstånd som huvudregel ska anmälas (2 kap. 5 §). Om någon lagändring inte görs i den delen, innebär förslaget om att ta bort särregleringen om tillstånd för offentliga danstillställningar därmed per automatik att danstillställningar på annan plats än offentlig träffas av ordningslagens bestämmelser om anmälningsplikt. Frågan är om detta är tillräckligt.

Vid denna bedömning bör det beaktas att vissa förhållanden som ofta förekommer vid offentliga danstillställningar kan medföra risker ur ett ordnings- och säkerhetsperspektiv. Sådana förhållanden är att det vid många danstillställningar på en samlad och begränsad yta förekommer alkoholserving och att folk är berusade. Det är i sin tur en bidragande orsak till att brott som ofredande och misshandel är relativt vanligt förekommande vid sådana danstillställningar. När många människor samlas inomhus ökar också risken för faror vid utrymning och konsekvenserna vid en eventuell brand, attentat eller annat olycksförlopp kan bli mycket omfattande. Danstillställningar i form av nattklubbar eller liknande orsakar också ibland allvarliga säkerhetsproblem och olägenheter och i större städer finns problem med grovt kriminella som hanterar vapen och narkotika på eller i anslutning till nattklubbarna. På vissa platser tillkommer även risker i form av störningar av trafiken och framkomligheten i övrigt.

Även om anordnaren är ansvarig för ordningen och säkerheten vid tillställningen är det ändå ytterst staten som ska säkerställa allmänhetens skydd. Det finns därför också fortsättningsvis ett berättigat intresse för Polismyndigheten att få information om att en offentlig danstillställning ska äga rum, även om den är tillståndsfri. Att polisen får information är av stor vikt när det gäller myndighetens planering och beredskap för att vid behov kunna ingripa vid ordnings- och säkerhetsstörningar. Även trafikförhållandena på platsen eller till och från den kan kräva polisiära insatser.

Till skillnad från utredningen och vissa remissinstanser anser emellertid regeringen att det går att åstadkomma en tillfredsställande insyn och kontroll genom ett mindre ingripande förfarande än ett tillståndskrav. I stället är det tillräckligt att offentliga danstillställningar på annan plats än offentlig omfattas av ordningslagens bestämmelser om anmälningsplikt. En sådan ordning är tydlig och minimerar risken för gränsdragningsproblem.

Genom ett anmälningsförfarande blir offentliga danstillställningar föremål för samma förfarande som redan i dag gäller för andra tillställningar som ofta lockar stor publik och därmed innebär vissa risker vad gäller ordning och säkerhet. Ett exempel på det är idrottsevenemang som ofta anordnas utan tillstånd eftersom de i regel inte äger rum på offentlig plats. Genom anmälningsförfarandet uppmärksammas anordnaren på vilka skyldigheter denne har enligt ordningslagen och annan skyddslagstiftning. Vidare får Polismyndigheten som nämnts kännedom om vilka tillställningar som ska äga rum och ges möjlighet att i förväg ställa krav på säkerhetsåtgärder anpassade efter arrangemangets

omfattning och karaktär samt anordnarens kvalifikationer och lokalens utformning.

De delvis överlappande regleringarna i lagen om skydd mot olyckor och i alkohollagen är ett bra komplement till ordningslagen. De bedöms dock inte vara tillräckliga för att fullt ut ersätta behovet av en anmälningsplikt. I lagen om skydd mot olyckor finns bestämmelser som rör brandsäkerheten, och i enlighet med alkohollagen är aktörer föremål för kontroll både i samband med ansökan och senare. Dessa lagstiftningar är dock inte anpassade efter att träffa en specifik tillställning och bedöms inte ensamt kunna tillgodose de behov som finns vid anordnande av offentliga danstillställningar. Det framstår dessutom som en mindre tillfredsställande ordning att lägga polisens ansvar för ordning och säkerhet på kommuner.

Danstillställningar som träffas av anmälningsplikten

Att ordningslagens bestämmelser om anmälningsplikt ska gälla innebär precis som för idrottsevenemang att danstillställningar som anordnas inom ett område som redovisas i detaljplan ska anmälas. Det gäller oavsett om danstillställningen anordnas inomhus eller utomhus. Utom detaljplanlagt område blir offentliga danstillställningar dock anmälningspliktiga endast om de anordnas utomhus och det på grund av det förväntade antalet deltagare vid sammankomsten eller tillställningen finns risk för att ordningen störs eller säkerheten äventyras vid den, eller som en direkt följd av den, i dess omedelbara omgivning eller för att trafiken störs. Offentliga danstillställningar som anordnas inomhus utom detaljplanlagt område kräver varken tillstånd eller anmälan.

Om det kan ske utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, kan anordnaren befrias från anmälningskyldigheten i fråga om offentliga tillställningar av visst slag (2 kap. 5 § fjärde stycket). Bestämmelsen är avsedd att innebära lättnader för såväl arrangörer som polisen. Med stöd av bestämmelsen kan arrangörer av vissa regelbundet återkommande evenemang befrias från anmälningskyldighet när det gäller kommande arrangemang. En bedömning måste göras i varje enskilt fall men under vissa förutsättningar kan ett beslut om befrielse gälla för en längre tid, till exempel en säsong. Ett beslut om befrielse kan också förenas med villkor.

Anordnarens ansvar för tillställningar som kräver anmälan

Det är den som anordnar en offentlig danstillställning som har ansvar för att det råder god ordning vid tillställningen (2 kap. 16 §). Det är också anordnaren som de straffrättsliga reglerna tar sikte på (2 kap. 29 §). Någon skillnad i anordnarens ansvar för ordningen och säkerheten beroende av om tillställningen krävt tillstånd eller anmälan finns inte. Det innebär att anordnaren av en offentlig danstillställning även fortsättningsvis ska uppfylla sina skyldigheter att upprätthålla god ordning genom att vid behov anlita personal i form av exempelvis ordningsvakter eller värdar. Det åligger också fortsättningsvis anordnaren av en offentlig danstillställning att vidta en rad andra åtgärder för att upprätthålla god ordning såsom att anordna in- och utgångar på lämpligt sätt, begränsa antalet deltagare eller ordna sittplatser så att ordnings- och säkerhetsproblem inte uppstår.

Det är också anordnaren av den offentliga danstillställningen som ansvarar för att anmälan görs till Polismyndigheten. Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot kravet på tillstånd eller anmälan riskerar straffansvar (2 kap. 29 § första stycket 1). Vidare riskerar en anordnare som inte fullgör sin tillstånds- eller anmälningsplikt också fortsättningsvis att bli ersättningsskyldig för Polismyndighetens kostnader för att hålla ordning (2 kap. 27 §). För offentliga danstillställningar som endast ska anmälas blir emellertid en särskild straffrihetsregel i ordningslagen tillämplig (2 kap. 30 §). Ursäktliga eller mindre allvarliga överträdelser av skyldigheten att söka tillstånd kan visserligen redan i dag leda till att åklagaren meddelar åtalsunderlåtelse. För den som endast behövt anmäla en tillställning finns emellertid en lättnad redan i ordningslagen. Denna lättnad innebär att försummelse av anmälningskyldigheten inte leder till straffansvar om försummelsen med hänsyn till omständigheterna kan anses ursäktlig och den inte har vållat någon olägenhet. Bestämmelsen är en garanti mot orimliga resultat i rättstillämpningen och siktar på bagatellbrott som inte ens motiverar en utredning (prop. 1992/93:210 s. 269 f.).

Anmälningsförfarandet och Polismyndighetens handläggning

En anmälan kan, till skillnad från en ansökan om tillstånd, göras antingen skriftligen eller muntligen (2 kap. 6 §). Att det blir möjligt att använda ett muntligt förfarande för offentliga danstillställningar är en förenkling i jämförelse med dagens tillstånds-förfarande. Anordnarens ansvar för att lämna korrekta uppgifter är emellertid detsamma, och en anmälan ska på samma sätt som en tillståndsansökan innehålla uppgifter om anordnaren, tiden för tillställningen, tillställningens art och huvudsakliga utformning samt de åtgärder i fråga om ordning och säkerhet som anordnaren avser vidta (2 kap. 7 §).

I dag krävs att ansökan om att anordna en offentlig danstillställning inkommer i god tid, om möjligt senast en vecka före sammankomsten eller tillställningen. För tillställningar som endast ska anmälas räcker det att anmälan om möjligt inkommer senast fem dagar före tillställningen. Den i lagtexten angivna tiden är tänkt som en minimitid. Om en anmälan inte har gjorts i sådan tid att Polismyndigheten har möjlighet att ta ställning till behovet av eventuella villkor, kan anordnaren komma att bli ersättningsskyldig för myndighetens kostnader för att hålla ordning vid tillställningen (2 kap. 27 §). Risken att bli ersättningsskyldig gör att anordnaren även fortsättningsvis torde ha ett intresse av att vända sig till Polismyndigheten i sådan tid att handläggningsåtgärder hinner vidtas.

Precis som för ansökningar gäller också för anmälningar ett krav om skyndsamt handläggning från Polismyndighetens sida (2 kap. 11 §). Polismyndigheten kommer som tidigare att kunna få tillgång till de uppgifter som bedöms nödvändiga. Möjligheten att förelägga anordnaren av en danstillställning att inkomma med ytterligare uppgifter och själv sörja för ytterligare utredning gäller också för danstillställningar som endast ska anmälas (2 kap. 9 §). Bestämmelsen innebär att myndigheten också fortsättningsvis kommer att kunna inhämta utredning och genomföra kontroller i syfte att skapa sig en bild av vilka ordnings- och säkerhetsrisker som finns vid en viss tillställning. Vid behov kan

Polismyndigheten också fortsatt remittera anmälan till andra relevanta aktörer som t.ex. räddningstjänsten och miljöförvaltningen samt anlita sakkunnig på anordnarens bekostnad. Anmälningsförfarandet blir därigenom ett viktigt verktyg inte bara för att Polismyndigheten ska kunna planera sin verksamhet utan också för att myndigheten ska kunna bedöma eventuella behov av villkor.

Genom användningen av villkor kan Polismyndigheten som tidigare nämnts i förväg ställa de krav på säkerhet avseende brand och utrymning som behövs, samtidigt som anordnaren blir upplyst om de skyldigheter som denne har enligt ordningslagen och annan skyddslagstiftning. Den som i egenskap av anordnare bryter mot ett meddelat villkor riskerar straffansvar eller ersättningsskyldighet för Polismyndighetens kostnader att hålla ordning (2 kap. 29 § första stycket 1 och 2 kap. 27 §). Villkoren ska anges på beslutet (2 kap. 11 §). För anmälningspliktiga idrottsevenemang brukar detta ske genom att villkoren antingen skrivs in i det bevis om anmälan som Polismyndigheten skickar till anmälaren eller att villkoren framgår av en separat bilaga.

Att tillstånd inte längre krävs för danstillställningar som anordnas på annan plats än offentlig innebär att det inte längre ska betalas någon avgift för att uppmärksamma Polismyndigheten på att tillställningen ska äga rum. Det innebär vidare att Polismyndigheten inte längre ska pröva om tillstånd ska ges eller överväga om tillstånd ska vägras. De särskilda reglerna om användning och hantering av alkohol, hypnotiska experiment och pyrotekniska varor (2 kap. 18–20 §§) påverkas dock inte av att danstillställningar inte kräver tillstånd. Således krävs fortsatt tillstånd för att servera alkohol samt för förekomst av hypnotiska experiment och användning av pyrotekniska varor. Polismyndighetens skyldighet att vägra tillstånd för offentliga tillställningar som under vissa förutsättningar hålls i ett tält är däremot inte längre tillämplig (2 kap. 10 § andra stycket). Anordnaren av en sådan tillställning är dock naturligtvis också fortsättningsvis skyldig att rätta sig efter de särskilda kraven för tält som i övrigt följer av ordningslagen (2 kap. 12 § och 29 § första stycket 3).

Polismyndighetens möjligheter att ingripa mot offentliga danstillställningar som inte kräver tillstånd

I ordningslagen finns en uttömmande reglering av de fall då polisen får ställa in eller upplösa en offentlig tillställning.

I dag gäller att Polismyndigheten har en möjlighet att ställa in eller upplösa en offentlig tillställning som nekats tillstånd eller som hålls i strid med ett förbud (2 kap. 22 §). Att en offentlig danstillställning på annan plats än offentlig inte längre kräver tillstånd innebär givetvis att det inte längre är möjligt att ställa in danstillställningen med hänvisning till att tillstånd vägrats. I övrigt är dock möjligheterna för polisen att ställa in danstillställningen oförändrade. Det innebär att polisen också fortsättningsvis kommer att sakna möjlighet att ställa in (och upplösa) en offentlig danstillställning enbart på den grunden att anordnaren inte anmält tillställningen. Den som inte anmäler en tillställning till polisen riskerar dock som tidigare nämnts straffansvar.

Vad gäller möjligheterna för polisen att upplösa en offentlig danstillställning som inte krävt tillstånd gäller alltså också att

danstillställningen får upplösas om det vid den förekommer något som strider mot lag eller om den medför oordning, fara för de närvarande eller allvarlig störning av trafiken (2 kap. 23 § första stycket 2). Vidare får polisen fortsatt upplösa en offentlig danstillställning om tillställningen genom ljud eller på något annat sätt medför allvarlig störning av ordningen i dess omedelbara omgivning eller om villkor för tiden för tillställningen inte följts (2 kap. 23 § andra och tredje styckena). På samma sätt som tidigare gäller dock att en offentlig danstillställning endast får upplösas om mindre ingripande åtgärder har visat sig vara otillräckliga (2 kap. 24 §).

Under vissa förutsättningar kan Polismyndigheten förbjuda att en offentlig danstillställning hålls (2 kap. 25 §). Liksom som tidigare kommer förbud att hålla offentlig danstillställning endast att få meddelas om det kan befaras förekomma lagstridigt handlande, oordning, fara för de närvarande eller störning av trafiken och mindre ingripande åtgärder för att förebygga detta inte är tillräckliga. Som tidigare gäller också att den som anordnar en offentlig danstillställning trots att tillställningen har inställts, upplösts eller förbjudits riskerar straffansvar (2 kap. 29 § 1 och 7).

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

<p>Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 juli 2023. Den nya ordningen ska tillämpas för danstillställningar som äger rum efter ikraftträdandet.</p>
--

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås dock att lagändringarna ska träda i kraft den 1 maj 2019.

Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter på förslagen.

Skälen för regeringens förslag: Det framstår som angeläget att den nya bestämmelsen träder i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms vara den 1 juli 2023.

Den nya ordningen ska tillämpas för offentliga danstillställningar som äger rum efter ikraftträdandet. Detta gäller även om en ansökan har getts in före denna tidpunkt. Att så är fallet bör av tydlighetsskäl anges i en övergångsbestämmelse.

7 Konsekvenser av förslaget

Regeringens bedömning: Förslaget kommer att innebära vissa administrativa lättnader för anordnaren i förhållande till vad som gäller i dag genom att anmälan är kostnadsfri och kan göras muntligen. För Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och domstolarna innebär förslaget endast mindre förändringar som inte medför några beaktansvärda kostnader.

Utredningens förslag: Utredningen har endast analyserat konsekvenserna av sitt förslag om ett riskbaserat tillståndskrav som regeringen inte går vidare med.

Remissinstanserna: yttrar sig över promemorians förslag om ett riskbaserat tillståndskrav.

Skälen för regeringens bedömning: Förslaget innebär att dagens tillståndskrav för anordnande av offentlig danstillställning på annan plats än offentlig avskaffas och ersätts med en anmälningsplikt. För anordnare innebär det vissa administrativa lättnader eftersom det är möjligt att göra en anmälan muntligen. Vidare blir förfarandet kostnadsfritt. Att tillståndsplikten ersätts med en anmälningsplikt är också en tydlig ordning som minimerar risken för gränsdragningsproblem och osäkerhet hos anordnare.

Antalet inkomna ärendet till Polismyndigheten förväntas vara detsamma eftersom det finns skäl att tro att de anordnare som i dag ansöker om tillstånd i stället kommer att anmäla tillställningen till Polismyndigheten. Eftersom förfarandet till viss del förenklas går det dock inte att utesluta att något fler aktörer anmäler tillställningen än som i dag ansöker om tillstånd. Å andra sidan skulle antalet inkomna ärenden också kunna komma att minska något till följd av att vissa danstillställningar som anordnas utanför detaljplanelagt område hamnar utanför kravet på anmälan (2 kap. 5 § andra stycket ordningslagen).

Polismyndighetens ärendehantering borde underlättas eftersom ansökningar varken behöver avvisas eller avslås. Vidare borde mindre arbete behöva läggas på hanteringen av överklaganden. Vad gäller Polismyndighetens operativa verksamhet finns det ingen anledning att anta att antalet olovliga danstillställningar som kräver polisingripande kommer att öka till följd av initiala tillämpningsproblem. Om tillståndsavskaffandet kommer att medföra ökade polisinsatser för att hålla ordning är i övrigt svårt att bedöma. Det faktum att Polismyndigheten inte kommer att kunna neka tillstånd till olämpliga anordnare eller vid sämre platser och tidpunkter kan möjligtvis medföra ett något ökat behov av polisiära insatser under själva tillställningen. Samtidigt innebär den fortsatta möjligheten för Polismyndigheten att meddela villkor vad gäller ordning och säkerhet att myndigheten även framöver kommer att kunna arbeta proaktivt och riskminimerande. Ett anmälningsförfarande innebär också att Polismyndigheten fortsatt får kännedom om tillställningar och

därmed har kvar effektiva möjligheter att planera sin verksamhet och sin resursanvändning.

Redan i dag hanterar Åklagarmyndigheten och de allmänna domstolarna relativt få ärenden om offentliga danstillställningar och någon nämnvärd ökning av antalet ärenden förutspås inte. Att tillstånd inte längre kan nekas torde innebära att ärendena hos de allmänna förvaltningsdomstolarna minskar.

Förslaget bedöms medföra inga eller marginellt ökade kostnader för berörda myndigheter varför konsekvenserna ryms inom befintlig ram.

Förslaget bedöms inte ha någon inverkan på integrationsarbetet eller jämställdheten i samhället. Förslaget bedöms inte heller ha någon påverkan på miljön eller den kommunala självstyrelsen.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

2 kap. 4 §

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar får inte utan tillstånd anordnas på offentliga platser.

Tillstånd att anordna offentlig tillställning krävs även i annat fall, om det är fråga om offentliga tivolinöjen, marknader eller liknande nöjestillställningar eller tävlingar eller uppvisningar i motorsport eller flygning. Om det kan ske utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, får emellertid anordnaren befrias från skyldigheten att söka tillstånd enligt detta stycke för tillställning av visst slag. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor.

En allmän sammankomst som avses i 1 § första stycket 4 eller en cirkusföreställning får hållas utan tillstånd, om den med hänsyn till det väntade deltagarantalet, den utvalda platsen och tiden för sammankomsten samt de anordningar som avses förekomma kan antas äga rum utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken.

Av paragrafen framgår vilka allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som är tillståndspliktiga och vilka som kan anordnas utan tillstånd. Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

Första och tredje styckena är oförändrade.

I *andra stycket* har ”danstillställningar” tagits bort. Ändringen innebär att kravet på tillstånd för att anordna offentliga danstillställningar på en plats som inte är offentlig tas bort. Det absoluta kravet på tillstånd omfattar efter ändringen endast offentliga tivolinöjen och marknader samt andra nöjestillställningar som kan räknas som liknande dessa, eller tävlingar eller uppvisningar i motorsport eller flygning.

För offentliga danstillställningar gäller i stället reglerna om anmälan i 2 kap. 5 § ordningslagen. Det innebär att offentliga danstillställningar som anordnas inom ett område som redovisas i detaljplan alltid ska anmälas.

Anmälningsskyldigheten gäller också för en offentlig danstillställning som anordnas utomhus utom detaljplanelagt område, om det på grund av det förväntade antalet deltagare vid tillställningen finns risk för att ordningen störs eller säkerheten äventyras vid den eller, som en direkt följd av den, i dess omedelbara omgivning eller för att trafiken störs. Offentliga danstillställningar som anordnas inomhus utom detaljplanelagt område behöver inte anmälas.

En anordnare av en danstillställning får befrias från anmälningsplikten för tillställning av visst slag om det kan ske utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor (2 kap. 5 § fjärde stycket ordningslagen).

Det är anordnaren för den offentliga danstillställning som ansvarar för att en anmälan görs och för att korrekta uppgifter lämnas till Polismyndigheten. En anmälan kan leda till att Polismyndigheten meddelar villkor för tillställningen (2 kap. 16 § andra stycket). Den som lämnar oriktig uppgift, underlåter att anmäla eller som bryter mot villkor riskerar straffansvar (2 kap. 29 § första stycket 1 och 2). Utebliven anmälan vid fall av enstaka tillfällen med spontandans faller dock utanför det straffreglerade området.

Att tillståndskravet för offentlig danstillställning ändras påverkar inte anordnarens skyldigheter att söka de tillstånd som krävs enligt andra bestämmelser. Således krävs fortsatt tillstånd för den anordnare som under en danstillställning vill servera alkohol eller använda hypnotiska experiment och pyrotekniska varor (jfr 2 kap. 18—20 §§).

Sammanfattning av promemorian Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20)

I promemorian föreslås att det absoluta kravet på tillstånd för offentlig danstillställning i ordningslagen (1993:1617) ska slopas. Tillståndskravet föreslås i stället vara beroende av om danstillställningen utgör en risk med hänsyn till ordning och säkerhet. Avgörande för bedömningen ska vara vissa riskfaktorer, nämligen tillställningens natur, det förväntade deltagarantalet, samt tiden och platsen för tillställningen. Avsikten är att förslaget ska leda till en lättnad och minskad byråkrati, utan att göra avkall på ordningen och säkerheten.

Danstillställningar som inte omfattas av tillståndskravet ska enligt förslaget inte heller omfattas av något krav på anmälningsplikt.

Dagens absoluta krav på tillstånd vid anordnande av danstillställning på offentlig plats föreslås behållas oförändrat.

Förslaget innebär att regleringen om krav på tillstånd till offentlig danstillställning i 2 kap. 4 § andra stycket ordningslagen ersätts av en bestämmelse i tredje stycket i samma paragraf. Förslaget innebär också att regleringen om anmälningsplikt i 2 kap. 5 § tredje stycket ordningslagen förses med en undantagsbestämmelse rörande danstillställningar.

I promemorian lämnas även ett alternativt förslag som innebär att offentliga danstillställningar som anordnas på annan plats än offentlig ska vara fria att anordna utan tillstånd.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2019.

Förslaget till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

Härigenom föreskrivs i fråga om ordningslagen (1993:1617) att 2 kap. 4 och 5 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar får inte utan tillstånd anordnas på offentliga platser.

Tillstånd att anordna offentlig tillställning krävs även i annat fall, om det är fråga om offentliga *danstillställningar*, tivolinöjen, marknader eller liknande nöjeställningar eller tävlingar eller uppvisningar i motorsport eller flygning. Om det kan se utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, får emellertid anordnaren befrias från skyldigheten att söka tillstånd enligt detta stycke för tillställning av visst slag. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor.

Tillstånd att anordna offentlig tillställning krävs även i annat fall, om det är fråga om offentliga tivolinöjen, marknader eller liknande nöjeställningar eller tävlingar eller uppvisningar i motorsport eller flygning. Om det kan se utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, får emellertid anordnaren befrias från skyldigheten att söka tillstånd enligt detta stycke för tillställning av visst slag. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor.

Tillstånd krävs även för att anordna offentlig danstillställning om det med hänsyn till tillställningens natur, det väntade deltagarantalet samt tiden och platsen för tillställningen finns risk för att ordningen störs eller säkerheten äventyras vid den eller, som en direkt följd av den, i dess omedelbara omgivning.

En allmän sammankomst som avses i 1 § första stycket 4 eller en cirkusföreställning får hållas utan tillstånd, om den med hänsyn till det väntade deltagarantalet, den utvalda platsen och tiden för sammankomster samt de anordningar som avses förekomma kan antas äga rum utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken.

5 §

Den som avser att inom ett område som redovisas i detaljplan anordna en sådan allmän

Den som avser att inom ett område som redovisas i detaljplan anordna en sådan allmän

sammankomst utomhus eller offentlig tillställning som det inte krävs tillstånd för enligt 4 § *skall* anmäla detta. sammankomst utomhus eller offentlig tillställning som det inte krävs tillstånd för enligt 4 § *ska* anmäla detta.

Anmälningsskyldigheten gäller också för en allmän sammankomst som anordnas inomhus inom ett område som redovisas i detaljplan och för en offentlig tillställning som anordnas utomhus utom detaljplanelagt område, om det på grund av det förväntade antalet deltagare vid sammankomsten eller tillställningen finns risk för att ordningen störs eller säkerheten äventyras vid den eller, som en direkt följd av den, i dess omedelbara omgivning eller för att trafiken störs.

En allmän sammankomst som avses i 1 § första stycket 4 behöver inte anmälas, om den med hänsyn till det förväntade antalet deltagare, den utvalda platsen och tiden för sammankomsten samt de anordningar som avses förekomma kan antas äga rum utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken.

En danstillställning som inte kräver tillstånd enligt 4 § tredje stycket behöver inte anmälas. En allmän sammankomst som avses i 1 § första stycket 4 behöver inte anmälas, om den med hänsyn till det förväntade antalet deltagare, den utvalda platsen och tiden för sammankomsten samt de anordningar som avses förekomma kan antas äga rum utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken.

Om det kan ske utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, får anordnaren befrias från anmälningsskyldigheten i fråga om allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar av visst slag. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.
 2. De nya bestämmelserna ska tillämpas i förhållande till danstillställningar som äger rum efter ikraftträdandet.

Alternativt förslag till lagen om ändring i ordningslagen (1993:1617) Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om ordningslagen (1993:1617) att 2 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar får inte utan tillstånd anordnas på offentliga platser.

Tillstånd att anordna offentlig tillställning krävs även i annat fall, om det är fråga om offentliga *danstillställningar*, tivolinöjen, marknader eller liknande nöjeställningar eller tävlingar eller uppvisningar i motorsport eller flygning. Om det kan se utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, får emellertid anordnaren befrias från skyldigheten att söka tillstånd enligt detta stycke för tillställning av visst slag. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor.

Tillstånd att anordna offentlig tillställning krävs även i annat fall, om det är fråga om offentliga tivolinöjen, marknader eller liknande nöjeställningar som inte är danstillställningar eller tävlingar eller uppvisningar i motorsport eller flygning. Om det kan se utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken, får emellertid anordnaren befrias från skyldigheten att söka tillstånd enligt detta stycke för tillställning av visst slag. Ett beslut om befrielse får förenas med villkor.

En allmän sammankomst som avses i 1 § första stycket 4 eller en cirkusföreställning får hållas utan tillstånd, om den med hänsyn till det väntade deltagarantalet, den utvalda platsen och tiden för sammankomster samt de anordningar som avses förekomma kan antas äga rum utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.
 2. De nya bestämmelserna ska tillämpas i förhållande till danstillställningar som äger rum efter ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna beträffande promemorian Tillstånd till offentlig danstillställning

Efter remiss har yttranden inkommit från Borgholms kommun, Brandsskyddsföreningen Sverige, Domstolsverket, Folkhälsomyndigheten, Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskap, Företagarna, Förvaltningsrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Stockholm, Göteborgs kommun, Göteborgs universitet – juridiska institutionen, Helsingborgs tingsrätt, Justitiekanslern, Kammarrätten i Göteborg, Karlshamns kommun, Lycksele kommun, Länsstyrelsen i Skåne, Länsstyrelsen i Stockholm, Länsstyrelsen i Värmland, Länsstyrelsen i Västernorrland, Malmö kommun, Malung-Sälens kommun, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Näringslivets regelnämnd, Polismyndigheten, Regelrådet, Riksdagens ombudsmän, Ronneby kommun, Socialstyrelsen, Stockholms kommun, Sundbybergs kommun, Svea hovrätt, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sätters kommun, Tanums kommun, Tillväxtverket, Umeå kommun, Umeå tingsrätt, Umeå universitet – juridiska institutionen, Visita, Västerviks kommun, Åklagarmyndigheten, Örebro kommun och Östersunds kommun.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig eller inte hörts av: Alingsås kommun, Arbetsgivarverket, Arvika kommun, Blekinge läns landsting, Bodens kommun, Dalarnas läns landsting, Eslövs kommun, Falköpingskommun, Gällivare kommun, Helsingborgs kommun, Kalmar kommun, Landsorganisationen i Sverige, Mullsjö kommun, Osby kommun, Stockholms läns landsting, Svedala kommun, Svenskt näringsliv, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges Förenade ordningsvakter, Säkerhetsbranschen, Tingsryds kommun, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Västerbottens läns landsting, Västerås kommun, Ånge kommun och Örebro läns landsting.